

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 14.12.2007

KOM(2007) 799 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBOU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím: Podpora inovácií s cieľom
zabezpečiť trvalo udržateľné verejné služby vysokej kvality v Európe**

{SEK(2007) 1668}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBOU A VÝBORU REGIÓNOV

Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím: Podpora inovácií s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľné verejné služby vysokej kvality v Európe

(Text s významom pre EHP)

1. Úvod

V oznámení o „všeobecnej inovačnej stratégii pre EÚ“¹ sa zdôraznil význam verejného obstarávania pri posilňovaní inovačných možností Únie pri súčasnom zlepšovaní kvality a efektívnosti verejných služieb. Poukázalo sa aj na nevyužitú možnosť obstarávania vo fáze pred komerčným využitím v Európe. Rada v záveroch uvedeného oznámenia² vyzvala Komisiu, aby poskytla usmernenie o tom, ako uplatňovať pravidlá EÚ o verejnom obstarávaní spôsobom podporujúcim inovácie. V správe Európskeho parlamentu z júna 2007 o transpozícii a implementácii právnych predpisov o verejnom obstarávaní³ sa nabáda k širšiemu používaniu obstarávania vo fáze pred komerčným využitím v EÚ.

V nedávno uverejnenej príručke⁴ o prijímaní komerčných inovatívnych výrobkov, prác a služieb vo verejnom sektore sa stanovilo desať prvkov osvedčených postupov s cieľom podporiť potenciál verejného obstarávania ako stimulátora inovácií.

Toto oznámenie sa venuje koncepcii „obstarávania vo fáze pred komerčným využitím“ týkajúcej sa fázy výskumu a vývoja, ktorá predchádza komercializácii. V rámci tohto oznámenia „obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ má predstavovať iný prístup k obstarávaniu služieb výskumu a vývoja než tie, pri ktorých „výnosy pripadajú výhradne verejnému obstarávateľovi na použitie pri plnení vlastných činností pod podmienkou, že poskytnutá služba je zaplatená v plnej výške verejným obstarávateľom“^{5, 6} a nepredstavuje štátnu pomoc. Pokiaľ ide konkrétne o obstarávanie vo fáze **pred komerčným využitím**:

- (1) **Predmetom sú výhradne služby výskumu a rozvoja:** Výskum a vývoj sa môže vzťahovať napríklad na preskúvanie riešení a dizajn, navrhovanie prototypov až po pôvodný vývoj obmedzeného množstva prvých výrobkov alebo služieb vo forme testovacích sérií (pozri obrázok 1). „Súčasťou pôvodného vývoja prvého výrobku alebo služby môže byť obmedzená výroba alebo dodávka s cieľom zahrnúť výsledky skúšok v teréne a preukázať, že výrobok alebo služba dosahujú prijateľné normy kvality na to, aby boli vyrábané alebo poskytované vo veľkom množstve.“⁷ Súčasťou

1 KOM(2006) 502 v konečnom znení.

2 2769. závery Rady pre hospodársku súťaž, 4. 12. 2006.

3 EP 2006/2084(INI).

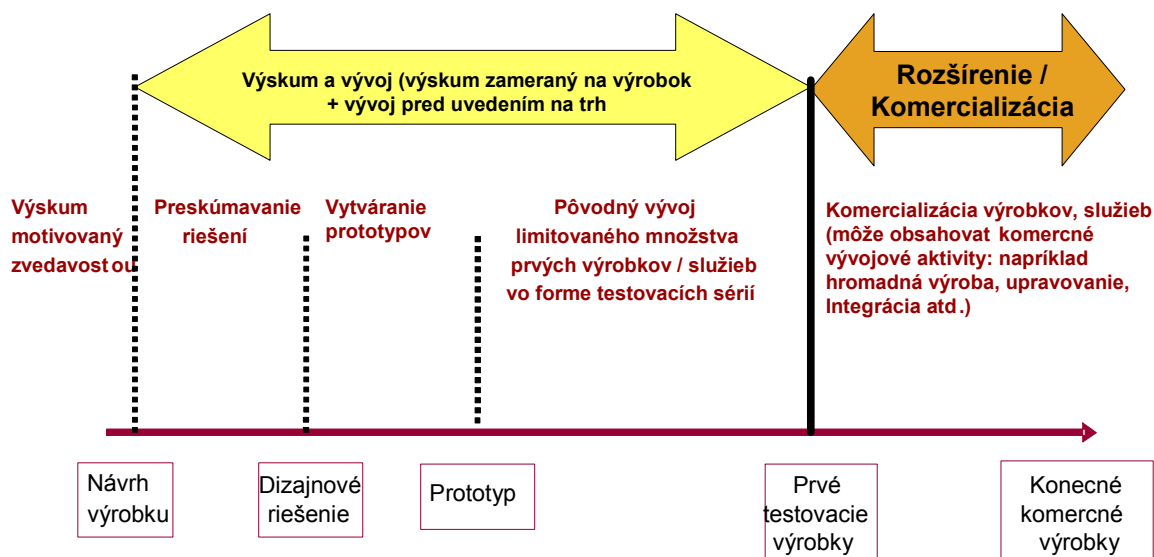
4 SEK(2007) 280.

5 V tomto prípade sa neuplatňujú smernice o verejnom obstarávaní (pozri článok 16f smernice 2004/18/ES a článok 24e smernice 2004/17/ES). Tieto výnimky sa vzťahujú len na verejné zmluvy týkajúce sa služieb z oblasti výskumu a vývoja, nie však dodávok alebo prác z tejto oblasti.

6 Zmluvy v ktorých sa neposkytujú len služby, sa stále považujú za zmluvy o verejných službách, ak hodnota služieb prevyšuje hodnotu výrobkov, na ktoré sa vzťahuje zmluva.

7 Dohoda Svetovej obchodnej organizácie o verejnom obstarávaní, článok XV.

výskumu a vývoja nie sú obchodné vývojové aktivity ako napríklad hromadná výroba, dodávka zameraná na zabezpečenie obchodnej životaschopnosti alebo na spätné získanie nákladov vynaložených na výskum a vývoj, integrácia, úprava podľa potrieb užívateľa, prírastkové adaptácie a zlepšovanie existujúcich výrobkov alebo postupov.

Typický životný cyklus inovácie výrobku

Obrázok 1: výskum a vývoj verus komercializačná fáza

- (2) **Zdieľanie rizík a výhod:** V prípade obstarávania vo fáze pred komerčným využitím si verejný obstarávateľ nerezervuje výsledky výskumu a vývoja výhradne pre svoje použitie. Verejné orgány a zástupcovia odvetví sa delia o riziká aj výhody výskumu a vývoja potrebného pre vývoj nových inovatívnych riešení prekonávajúcich tie, ktoré sú v súčasnosti dostupné na trhu.
- (3) **Obstarávanie vychádzajúce z hospodárskej súťaže, zamerané na vylúčenie štátnej pomoci** Organizovanie zdieľania rizík a výhod a celého postupu obstarávania spôsobom, ktorým sa zabezpečí najvyššia miera hospodárskej súťaže, transparentnosť, otvorenosť, spravodlivosť a tržová cena umožňuje verejnemu obstarávateľovi určiť najlepšie možné riešenia ponúkané trhom.

Cieľom tohto oznámenia je upriamiť pozornosť členských štátov na existujúcu ale málo využívanú možnosť obstarávania vo fáze pred komerčným využitím. V prílohe⁸ sa prostredníctvom príkladov uvádza jeden spôsob možnej realizácie⁹ v súlade s existujúcim

⁸ SEK(2007)...

⁹ Za predpokladu, že jeden príklad realizácie nevylučuje existenciu iných možných prístupov.

rámcom. Pretože v EÚ existuje zatiaľ málo skúseností s obstarávaním vo fáze pred komerčným využitím, Komisia má záujem o preskúmanie rozsahu, v akom by obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím mohlo skutočne prispieť k vyššej miere výskumu a vývoja a inovácií v EÚ, a tak priniesť reálne výhody pre spoločnosť a hospodárstvo. Prostredníctvom tohto oznámenia a príručky⁴ sa Komisia na základe žiadosti Rady venuje možnostiam podpory inovácií prostredníctvom verejného obstarávania v oblasti výskumu a vývoja, ako aj v komercializačnej fáze, v súlade s právnymi predpismi EÚ.

Činnosti vykonané v obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím nemôžu obmedziť hospodársku súťaž v komercializačnej fáze, keďže v tejto oblasti sa v plnom rozsahu uplatňujú smernice upravujúce verejné obstarávanie a zásady Zmluvy, na ktorých sú založené.

2. Reakcia na sociálne výzvy Európy prostredníctvom obstarávania vo fáze pred komerčným využitím

Verejný sektor v EÚ podobne ako v ostatných častiach sveta čelí významným sociálnym výzvam. Patrí medzi ne zabezpečenie vysoko kvalitnej a dostupnej zdravotnej starostlivosti schopnej vyrovnať sa s účinkom starnutia populácie, boj proti zmene klímy, zlepšenie energetickej účinnosti, zabezpečenie vyššej kvality vzdelávania a lepšieho prístupu k nemu a účinnejšie reagovanie na bezpečnostné hrozby.

Na zvládnutie týchto výziev môžu byť potrebné nové a lepšie riešenia. Nové vybavenie bude nevyhnutné napríklad na vykonávanie špičkového výskumu v oblasti medicíny, skoré diagnostikovanie chorôb a na objavenie nových liečebných postupov, na zníženie energetickej spotreby budov a verejnej dopravy, na ochranu občanov pred bezpečnostnými hrozbami bez toho, aby sa im zasahovalo do súkromia. Niektoré z potrebných riešení sú technologicky tak náročné, že na trhu buď ešte neexistujú stabilné komerčné riešenia alebo existujúce riešenia vykazujú nedostatky, ktoré vyžadujú nový výskum a vývoj. Ak si verejný sektor osvojí na budúcnosť orientované stratégie verejného obstarávania, ktorých súčasťou bude obstarávanie výskumu a vývoja vedúce k vyvinutiu nových riešení reagujúcich na tieto výzvy¹⁰, môže výrazne ovplyvniť strednodobú až dlhodobú účinnosť a efektívnosť verejných služieb, ako aj výkonnosť inovácií a hospodársku súťaž v európskom priemysle.

Európa sa v porovnaní s hlavnými konkurentmi musí zlepšiť aj v oblasti výkonnosti inovácií¹¹. Cieľom Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť je nájsť riešenia nielen na pokračujúce podfinancovanie výskumu a vývoja ale aj na zlepšenie schopnosti Európy premeniť nové objavy na nové výrobky a pracovné miesta. Predstavitelia odvetví označili relatívne pomalšie šírenie inovácií vo verejnom sektore v Európe a fragmentáciu verejného dopytu za dôležité problémy, ktoré je potrebné riešiť, aby sa skrátil čas uvádzania na trh a aby sa zvýšila atraktivita Európy pre investície do inovácií a výskumu.

Spoločnosti vo všeobecnosti obstarávajú výskum a vývoj s cieľom získať výhodu prvého subjektu na trhu. Toto by sa vo väčšej miere mohlo využívať vo verejnom sektore na zvýšenie efektívnosti a kvality služieb. Toto si však bude vyžadovať, aby sa vo verejnom sektore vyvinuli stratégie obstarávania, prostredníctvom ktorých by sa nenakupovali len na trhu dostupné výrobky a služby, ale aj výskum a vývoj nových riešení, ktoré by prekonal riešenia dostupné na trhu. Toto oznámenie uvádza a vysvetľuje prístup k obstarávaniu služieb výskumu a vývoja.

---

¹⁰ Verejné obstarávanie (17 % HDP EÚ-25) predstavuje 35 % verejných výdavkov EÚ-25.

¹¹ KOM (2006) 589 v konečnom znení.

3. Európa je schopná obstáť lepšie: Strategické obstarávanie výskumu a vývoja zamerané na udržanie prvenstva

Verejné potreby boli vždy dôležitým hnacím prvkom inovácií v mnohých sektoroch, napríklad v telekomunikáciách, energetike, zdravotníctve, doprave, bezpečnosti a obrane. V prostredí globálnej hospodárskej súťaže musí verejný sektor profitovať z inovácií a zároveň ich posúvať dopredu a práve táto jeho úloha sa musí prehodnotiť. Toto vo veľkej miere dosiahli hlavní obchodní partneri EÚ, ako napríklad Japonsko a USA, kde obstarávanie výskumu a vývoja zameraného na riešenie verejných potrieb, na ktoré trh neposkytuje riešenia, predstavuje dôležitý mechanizmus na podporu inovácie.

Medzi ukážky prevratných inovatívnych riešení, ktoré sú výsledkom obstarávania výskumu a vývoja, patria aj technológia internetového protokolu, globálny lokalizačný systém, vysoko výkonné riešenia v oblasti výpočtovej techniky a kľúčové inovácie v oblasti polovodičových technológií. Obstarávanie výskumu a vývoja týkajúce sa konkrétnych spoločenských výziev, ako napríklad odstraňovanie znečistenia pôdy alebo diagnostika Alzheimerovej choroby, len nedávno umožnili verejným orgánom v Spojených štátoch vytvoriť nové trhy pre aplikácie biotechnológie a nanotechnológie¹⁵.

Verejným inštitúciám v USA a Japonsku¹² sa v oblastiach energetiky a životného prostredia podarilo prostredníctvom obstarávania výskumu a vývoja výrazne znížiť náklady na stanice na dobíjanie palivových článkov. Toto umožnilo, aby sa autobusy poháňané palivovými článkami stali energeticky úspornou možnosťou verejnej dopravy. V čínskom dlhodobom národnom pláne vedecko-technického rozvoja sa v minulom roku zaviedlo verejné obstarávanie technológií, ktoré je prostriedkom na podporovanie inovácií¹³.

Vo verejnom sektore v USA sa na obstarávanie výskumu a vývoja míňa ročne 50 mld. dolárov¹⁴, čo je 20 ráz viac ako v Európe a predstavuje to približne polovicu celkového rozdielu investícií do výskumu a vývoja medzi USA a Európou. Toto v mnohých prípadoch zohrávalo dôležitú úlohu v zlepšovaní kvality verejných služieb a vo vytváraní globálne konkurenčných spoločností¹⁵.

Rozdiel medzi výdavkami USA a Európy na obstarávanie výskumu a vývoja spôsobujú najmä rozdiely v rozpočtoch pre obranu/vesmír. Výdavky USA smerujúce do verejného sektora, napríklad do energetiky, vzdelávania, dopravy a životného prostredia, sú však aj po odrátaní výdavkov na obranu/vesmír 4 krát vyššie. V celkovom vyjadrení predstavuje tento rozdiel 3,4 mld. dolárov¹⁶. Odborníci^{12,17} poukazujú na nevyužitú možnosť práve v týchto sektoroch mimo obrany, kde by Európa mohla zohrávať vedúcu úlohu.

---

¹² „Komercializovanie univerzitného výskumu“ (Commercialising University Research), prednáška pre Program udržateľných technológií (Sustainable Technologies Programme) ESRC, Chris Hendry.

¹³ Články 22 až 26 komplementárnej politiky spojenej s „Usmernením pre národný stredný a dlhodobý plán vedecko-technického rozvoja“ (National Mid and LongTerm S&T Development Plan Guideline). Xinhua politics, schválené uverejnenie 2006.

¹⁴ Citované čísla sa týkajú celkového objemu verejných obstarávaní výskumu a vývoja a nielen tých, ktoré by sa dali považovať za súčasť predkomerčného obstarávania.

¹⁵ „Výdavky sektoru obrany USA na výskum a vývoj: analýza vplyvov“ (US defence R&D spending: an analysis of the impacts), správa EURAB, PREST, 2004.

¹⁶ Čísla citované z „Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím: chýbajúca časť inovačného cyklu v Európe“ (Precommercial Procurement: a missing link in the European Innovation cycle), správa nezávislých odborníkov, marec 2006. Na obstarávanie výskumu a vývoja sa v roku 2004 minulo 15 % z celkového federálneho rozpočtu na verejné obstarávanie (49 mld. dolárov), a to nasledovne: 90,6 % agentúrami pre

Medzi politikou a právnou úpravou obstarávania v EÚ a v iných krajinách existujú výrazné rozdiely. Preto by sa uvedené skúsenosti mali analyzovať s cieľom čo najlepšieho realizovania týchto možností v Európe.

4. Exkluzívny vývoj

Exkluzívny vývoj znamená, že si verejný obstarávateľ vyhradzuje výlučne pre seba všetky výsledky a výnosy tohto vývoja (vrátane práv duševného vlastníctva, ďalej len „PDV“). Spoločnosti, ktoré vyvinuli výrobok alebo službu ich opätovne nemôžu použiť výsledky pre iných potenciálnych zákazníkov. To sa za normálnych okolností odrazí vo vyššej cene.

V niektorých prípadoch však môže byť exkluzívny vývoj odôvodnený: napríklad ak verejný obstarávateľ potrebuje výlučné práva k výsledkom projektov (napríklad v oblastiach týkajúcich sa obrany alebo bezpečnosti, kde sa vyžaduje utajenie výsledkov) alebo ak verejný obstarávateľ je jediným zákazníkom (napríklad vývoj mimoriadne špeciálneho zariadenia na zákazku).

Podľa odborníkov¹⁷ verejní obstarávatelia v Európe majú sklon využívať exkluzívny vývoj. V mnohých prípadoch však „exkluzivita“ pre verejného obstarávateľa nie je nevyhnutná¹⁷, keďže verejný obstarávateľ je len jedným z mnohých potenciálnych užívateľov vyvinutého riešenia. Verejní obstarávatelia navyše často prehliadajú dodatočné náklady a námahu¹⁸, ktorá je potrebná na získanie výnosov z výsledkov. Ak verejní obstarávatelia nemajú oprávnenie a konkrétne plány na hospodárske využitie výsledkov výskumu, často neexistuje dôvod, aby znášali vysoké náklady a riziká exkluzívneho vývoja.

V týchto prípadoch môže exkluzívny vývoj brániť inováciám. Výlučné vyhradenie práv pre verejného obstarávateľa často odrádza spoločnosti od investícií do ďalšej komercializácie. Vysoká cena výlučného vlastníctva výsledkov projektov znižuje motiváciu verejných obstarávateľov na to, aby sa podelili s výsledkami projektov s ostatnými verejnými obstarávateľmi. To môže tiež viesť k:

- (1) **Fragmentácii trhu:** Ak rôzni verejní obstarávatelia z rovnakého sektora vyvíjajú svoje vlastné riešenia podobných problémov bez toho, aby sa navzájom delili o informácie, výsledkom je množstvo riešení, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou neuspjú na globálnych trhoch.
- (2) **Finančným prekážkam obstarávania konkurujúcich si vývojom:** Ak by možným riešením bolo niekoľko technológií a dizajnových možností, vysoké náklady na exkluzívny vývoj robia obstarávanie konkurujúcich si vývojom od viacerých spoločností finančne ťažko dostupným. Toto môže viesť k naviazaniu verejného obstarávateľa na jedného dodávateľa.

---

obranu/vesmír, 9,4 % inými agentúrami. V roku 2004 sa v EÚ z celkového rozpočtu na obstarávanie minulo na obstarávanie výskumu a vývoja menej ako 1,5 % (2,5 mld. EUR), z toho na obranu/vesmír pripadlo 49 %.

¹⁷ „Verejný obstarávanie výskumu a inovácií“ (Public Procurement for research and innovation), Wilkinsonova nezávislá skupina odborníkov, september 2005.

¹⁸ Napríklad náklady a záväzky týkajúce sa zabezpečenia a zachovania PDV (napríklad náklady na archivovanie/údržbu, zodpovednosť vlastníka PDV pri súdnych konaniach a sporoch s dodávateľmi).

- (3) **Nevyužitým príležitostiam na inovatívnejšie riešenia:** Pri exkluzívnom obstarávaní verejný obstarávateľ nie je len poberateľom všetkých výnosov výskumu a vývoja, ale takisto znáša všetky riziká. Výsledkom je sklon verejných obstarávateľov zameriavať sa na riešenia podobné riešeniam dostupným na trhu, pričom nevyužívajú možnosti vývoja inovatívnejších riešení, ktoré by mohli potenciálne znamenať pre verejný sektor lepšiu hodnotu za vynaložené peniaze.

5. Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím: Obstarávanie služieb výskumu a vývoja vrátane zdieľania rizík a výhod v trhových podmienkach

V prípade obstarávania vo fáze pred komerčným využitím si verejný obstarávateľ nerezervuje výsledky výskumu a vývoja výhradne pre svoje použitie⁵. Ako už bolo uvedené v odseku 1, obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím je možný prístup k obstarávaniu služieb výskumu a vývoja, ktorý zahŕňa zdieľanie rizík a výhod⁵, pričom nejde o štátnu pomoc¹⁹. Konkrétne je tento prístup založený na:

- Zdieľanie rizík a výhod v súlade s trhovými podmienkami
- Konkurenčný vývoj v jednotlivých fázach
- Oddelenie fázy výskumu a vývoja od fázy uvádzania konečných výrobkov na trh

Cieľom je umožniť cenovo výhodný vývoj inovatívnych riešení pre verejné služby so širšími a globálnejšími možnosťami.

5.1 Zdieľanie rizík a výhod v súlade s trhovými podmienkami

Pri tomto prístupe sa verejný obstarávateľ delí o výsledky výskumu a vývoja s inými orgánmi verejného sektora a s odvetviami prostredníctvom ich uverejňovania a štandardizovania, ako aj prostredníctvom ich komercializácie.

S cieľom zabezpečiť dohodu, ktorá by bola prínosom pre verejných obstarávateľov aj pre spoločnosti zúčastnené na obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím, sa riziká aj zisk z výskumu a vývoja delia medzi nimi tak, že obe strany majú motiváciu presadzovať širokú komercializáciu a uplatňovanie nových riešení.

Ak súčasťou delby výnosov sú aj PDV, treba starostlivo zabezpečiť, aby sa prevod vlastníctva PDV na spoločnosti zúčastnené na obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím uskutočnil spôsobom, ktorý im v žiadnej podobe neposkytne nespravodlivú výhodu pri možných obstarávaniach v budúcnosti a umožní verejnému obstarávateľovi prístup k dostatočne veľkej a konkurenčnej sieti dodávateľov. Verejný obstarávateľ môže od zúčastnených spoločností napríklad požadovať, aby za primeraných a rozumných trhových podmienok poskytli licencie na PDV tretím stranám. Verejný obstarávateľ môže požadovať aj voľnú licenciu na použitie výsledkov výskumu a vývoja na interné použitie.

Zabezpečiť, aby všetci potenciálni uchádzači mali príležitosť urobiť rovnakú ponuku, navyše znamená, že proces obstarávania, vrátane opatrení týkajúcich sa PDV, nesmie diskriminovať nijakých potenciálnych dodávateľov, najmä MSP.

---

¹⁹ Podrobnejšie je implementácia vysvetlená prostredníctvom príkladov v prílohe (pozri poznámku pod čiarou 8).

Ak sa zdieľanie rizík a výhod neuskutoční v rámci trhových podmienok a cena zaplatená za poskytnuté služby prevyšuje trhovú cenu, za normálnych okolností sa to považuje za štátnu pomoc, ktorú treba oznámiť Komisii a ktorú Komisia posúdi podľa článkov 87-88 Zmluvy o ES a rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie²⁰.

S cieľom zabezpečiť, aby zdieľanie rizík a výhod prebiehalo v súlade s trhovými podmienkami, by každú výhodu plynúcu z výskumu a vývoja, ktorú verejný obstarávateľ zdieľa so spoločnosťou zúčastňujúcou sa na predkomerčnom obstarávaní, mala táto spoločnosť verejnému obstarávateľovi vykompenzovať za trhovú cenu. Toto sa dá dosiahnuť napríklad prostredníctvom zníženia ceny v porovnaní s nákladmi na exkluzívny vývoj, ktoré odráža trhovú hodnotu rizík a výhod prevzatých spoločnosťou²¹.

V uvedenom príklade zdieľania rizík a výhod je široká komercializácia a prijímanie vyvinutých riešení výhodou pre spoločnosti aj pre verejných obstarávateľov. Toto poskytuje obojom stranám motiváciu, aby presadzovali štandardizáciu a aby zverejnili výsledky výskumu a vývoja, čím napomáhajú zmenšiť fragmentáciu verejného dopytu. Finančná náhrada, ktorú verejný obstarávateľ získa za to, že si nerezervuje všetky výhody plynúce z výskumu a vývoja výlučne pre seba, umožňuje v porovnaní s exkluzívnym vývojom uzavrieť zmluvy o vývoji s viacerými konkurujúcimi si spoločnosťami a obstarávať vertikálne integrovanejší výskum a vývoj.

Účasť verejného obstarávateľa na výskume a vývoji už od prvých fáz pravdepodobne lepšie zhodnotí vynaložené peniaze najmä z týchto dôvodov:

- Vyhodnocovanie účinnosti funkčných prototypov a skúšobných výrobkov v reálnom spotrebiteľskom prostredí umožňuje verejným obstarávateľom zosúladiť vývoj výrobkov s prioritami zákazníkov v čase, keď je ešte stále možné ovplyvniť plánovaný harmonogram v priemysle a nové štandardy. Zlepšovanie predvídania dopytu po nových riešeniach znižuje čas ich uvedenia na trh dodávateľmi a pomáha verejným orgánom rýchlejšie zavádzať nové riešenia.
- Skoršie zapojenie do inovačných procesov umožňuje verejným orgánom objaviť už v prvotnej fáze možné problémy v oblasti politiky a právnej úpravy, ktoré je potrebné vyriešiť, aby sa zabezpečilo včasné zavedenie nových riešení vo verejných službách a na iných trhoch.
- Skorším reálnym porovnaním priemyselného výskumu a vývoja s konkrétnymi potrebami verejného obstarávania sa maximalizuje účinnosť procesu výskumu a vývoja a optimalizujú sa výdavky vynaložené na výskum a vývoj.

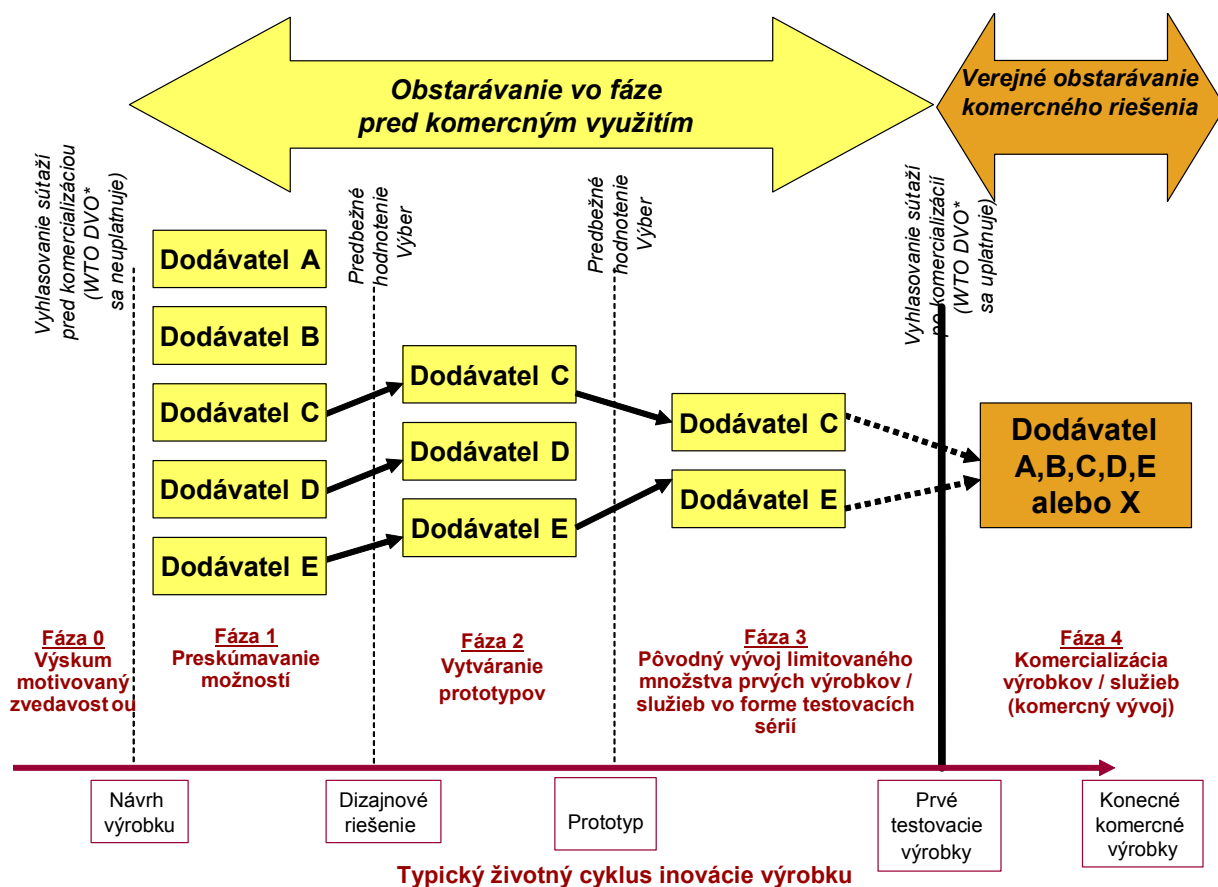
5.2 Konkurenčný vývoj v jednotlivých fázach

Ďalším prvkom na zníženie rizík a nákladov na výskum a vývoj je obstarávanie výskumu a vývoja vo fázach rozložených do určitého časového obdobia a zabezpečenie hospodárskej súťaže medzi subjektmi, čo vytvára širokú voľbu možností (obrázok 2).

---

²⁰ Ú. v. EÚ C 323, 30.12.2006.

²¹ Ďalšie informácie možno nájsť v oddiele 4.3 prílohy (pozri p. p. č. 8).

DVO = Dohoda o vládnom obstarávaní

Obrázok 2: Príklad ilustrujúci postup obstarávania vo fáze pred komerčným využitím rozdelený do jednotlivých fáz

Zakladá sa na týchto zásadách:

- Oslovenie trhu otvoreným a transparentným spôsobom a pozvanie viacerých spoločností, aby v rámci hospodárskej súťaže vyvinuli najlepšie možné riešenia problémov.
- Preskúvanie a porovnanie výhod a nevýhod alternatívnych riešení. Proces vzájomného učenia verejných obstarávateľov a spoločností im pomáha nadobudnúť jasné predstavy o funkčných potrebách a výkonových požiadavkách na strane objednávateľa a o možnostiach a obmedzeniach nových technologických výdobytkov na strane dodávateľa.
- Organizovanie obstarávania v procese postupných krokov vrátane vyhodnotenia výskumu a vývoja po každej ich fáze s cieľom vyberať postupne tie najlepšie riešenia. Toto umožní verejným obstarávateľom smerovať vývoj procesu tak, aby čo najlepšie vyhovoval potrebám verejného sektoru.
- Námaha vynaložená po každej fáze výskumu a vývoja na dosiahnutie interoperability a vzájomnej zameniteľnosti výrobkov medzi alternatívnymi riešeniami v rámci vývoja je cestou k otvoreným štandardom a k tomu, aby sa predchádzalo rizikám, že prví užívatelia inovatívnych riešení budú zaťažení dodatočnou povinnosťou zosúladenia svojho riešenia s neskôr definovanými normami.

- Udržať až do poslednej fázy aspoň dve navzájom si konkurujúce spoločnosti s cieľom zabezpečiť budúcu hospodársku súťaž na trhu. Zachovávanie pozitívneho konkurenčného tlaku na dodávateľov umožní verejným obstarávateľom získať najlepšie riešenia ponúkané trhom a pritom sa vyhnúť závislosti na jednom dodávateľovi.

Spoločnosť, ktorá sa zúčastnila na hospodárskej súťaži, je aj lepšie pripravená osloviť globálne trhy a pritiahnuť vonkajšie investície, napríklad financovanie rizikovými investičnými fondmi, v záujme využitia ďalších príležitostí ponúkaných trhom. Toto je obzvlášť dôležité pre MSP.

Z krátkodobého hľadiska môže konkurenčný vývoj predstavovať vyššie investície v porovnaní s obstaraním obmedzeného skúšobného riešenia výskumu a vývoja od jedného dodávateľa. Z dlhodobého hľadiska je však pravdepodobné, že pomer kvality k cene a percento úspešnosti vývojového procesu budú vyššie. Predpokladá sa, že dôraz kladený na globálne akceptovateľné riešenia namiesto lokálne orientovaných riešení prostredníctvom štandardizácie a zverejňovania výsledkov výskumu a vývoja môže takisto spôsobiť zníženie nákladov na konečné komerčné riešenia. Náklady a riziká výskumu a vývoja sa môžu ďalej znížiť prostredníctvom spojenia dopytu s ostatnými verejnými obstarávateľmi ako aj prostredníctvom finančných stimulov pre verejných obstarávateľov od agentúr pre inovačnú politiku. Toto by mohlo zahŕňať prostriedky na financovanie alebo zdieľanie rizika (pozri prílohu⁸).

5.3 Oddelenie fázy výskumu a vývoja od fázy uvádzania konečných výrobkov na trh

Z dôvodu existencie neoddeliteľného rizika zlyhania sa technologický úspech nemusí vždy dostať. Až na konci obstarávania vo fáze pred komerčným využitím má verejný obstarávateľ k dispozícii výsledky komparatívnych testov, ktoré dokazujú alebo vyvracajú, že vyvíjané riešenia sú o poznanie lepšie ako iné riešenia dostupné na trhu v rovnakom čase. Skutočnosť, že spoločnosť vykonala výskum a vývoja a vyvinula fungujúcu testovaciu sériu, ešte nemôže byť zárukou získania následnej zmluvy na hromadnú dodávku.

Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím je prípravná činnosť, ktorá verejnemu obstarávateľovi umožňuje odfiltrovať technologické riziká výskumu a vývoja alternatívnych riešení pred tým, ako sa zaviazá obstaráť vo veľkom rozsahu komerčné riešenie.

Oddelenie od verejného obstarávania komerčného riešenia umožňuje, aby sa obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím zameralo na získanie poznatkov potrebných na identifikovanie „najlepšieho“ možného riešenia existujúceho na trhu v čase uvedenia komerčného riešenia na trh bez toho, aby viedlo k jednostrannej štátnej pomoci priemyslu.

Oddelenie obstarávania vo fáze pred komerčným využitím od verejného obstarávania komerčného riešenia je aj v súlade s ustanoveniami dohody Svetovej obchodnej organizácie o verejnom obstarávaní a uplatniteľných dvojstranných dohôd. Okrem EHP a dohôd o stabilizácii a pridružení s partnerskými krajinami Európskej susedskej politiky EÚ nemá

vnútroštátnu úpravu²² ani záväzky nediskriminácie voči iným častiam sveta, ktoré sa týkajú obstarávania služieb výskumu a vývoja⁶, ale pre oblasť dodávok áno²³.

Keďže sa obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím týka služieb výskumu a vývoja, verejný obstarávateľ sa môže po zvážení celkového potenciálu Európskeho výskumného priestoru od prípadu k prípadu rozhodnúť, či sa otvorí svetovým ponukám, a aj o príslušných podmienkach²⁴.

6. Závery

Toto oznámenie sa venuje väčšej potrebe inovácií vo verejnom sektore a ponúka prístup k obstarávaniu služieb výskumu a vývoja (obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím). Otvára sa v ňom diskusia o oblastiach, v ktorých by sa dal použiť uvedený prístup obstarávania pred komerčným využitím. Táto diskusia by mala mať širší kontext politickej diskusie o inováciách podporovaných ponukou a dopytom a o vedúcich trhoch²⁵. Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím je odlišné a zároveň dopĺňa ostatné nástroje inovácií ako napríklad granty, daňové stimuly, prístup k financovaniu, spoločné technologické iniciatívy atď. Ak by to bolo vnímané ako súčasť koordinovaného politického rámca vrátane štandardizácie, regulácie a obstarávania ostatných inovatívnych tovarov a služieb, mohlo by skrátiť čas uvedenia na trh a podporiť akceptovanie nových technológií trhom.

Keďže verejné výdavky sú rozložené v kratšom časovom rámci ako technologické inovácie, diskusia by sa mohla najskôr zamerať na konkrétne strednodobé až dlhodobé verejné potreby, ktoré si vyžadujú vývoj nových technologických riešení. Príslušné verejné orgány by potom mohli posúdiť možnú úlohu stratégie obstarávania vo fáze pred komerčným využitím pri riešení príslušných cieľov jednotlivých politík.

Na základe tejto diskusie Komisia v druhej polovici roku 2008 zváži navrhnutie súboru vykonávacích opatrení týkajúcich sa potrieb obstarávania v oblasti politických priorít založených na príslušných hodnoteniach vplyvu. Preskúma najmä potenciálne potreby nových platforiem spolupráce pri obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím.

Krokom týmto smerom by mohlo byť, keby Komisia podporila prepojenie medzi verejnými obstarávaniami vo fáze pred komerčným využitím na európskej úrovni. Komisia si vie predstaviť určenie oblastí verejného záujmu, v ktorých by bolo treba dosiahnuť prepojenie, ako napríklad energetická účinnosť, ochrana životného prostredia²⁶, zdravotníctvo, bezpečnosť atď²⁷. Tieto oblasti by potom mohli poslúžiť na poskytnutie príkladov obstarávania vo fáze pred komerčným využitím v takýchto oblastiach uplatnenia, ktorými by sa zlepšila informovanosť o takomto prístupe a zároveň by poslúžili na výmenu skúseností medzi zainteresovanými stranami.

---

²² V súlade so záväzkom národného zaobchádzania členovia nepoužívajú opatrenia, ktoré uprednostňujú domáce služby alebo dodávateľov služieb.

²³ Tento záväzok sa netýka len komerčných konečných výrobkov. Od povinnosti nediskriminácie nie sú oslobodené ani zmluvy na dodávky v rámci výskumu a vývoja.

²⁴ KOM(2007) 161, Zelená kniha o EVP.

²⁵ KOM(2007) ..., Iniciatíva pre Európu týkajúca sa vedúcich trhov.

²⁶ Pre informácie o zelenom obstarávaní pozri: http://ec.europa.eu/environment/etap/index_en.htm

²⁷ Napríklad ministerstvá a agentúry v desiatich členských štátoch sa už pripojili k Európskej koordinačnej akcii zameranej na zdieľanie skúseností o spôsobe, ako čo najlepšie obstarávať vývoj technologicky náročných riešení týkajúcich sa verejných potrieb (Sieť OMC o obstarávaní verejných technológií: www.omc-ptp.eu). Ďalším príkladom je iniciatíva Dánska a Švédska na preskúmanie spoločného obstarávania výskumu a vývoja v oblasti e-zdravia (http://www.si-oresund.org/in_english.6).